

Memoria, trauma y reparación de niños, niñas y adolescentes víctimas de abuso

Eka. 26 - Eka. 28 2024

Kod. P02-24

Mod.:

Online zuzenean Aurrez aurrekoan

Edizioa

2024

Jarduera mota

Uda Ikastaroa

Data

Eka. 26 - Eka. 28 2024

Kokalekua

Miramar Jauregia

Hizkuntzak

Gaztelera

Balio akademikoa

30 ordu

Webgunea

<https://www.justizia.eus/epaitegiko-lantalde-psikosoziala/webjus00-contentgen/eu/>

Antolakuntza Batzordea

Fundación
BBVA

Azalpena

Aditurek haurren eta nerabeen eta adimen-desgaitasuna duten pertsonen, babes berezia behar duten biktimen eta prozedura judizialetan sartzen diren langileen lekukotza lortzea erronka handia da ikertzaile eta profesionalentzat. Era berean, ebidentzian oinarritutako ikerketa-elkarritzeta egokitu behar zaie, garatzeko zailtasunak dituzten eta prozedura judizial batetik igaro behar duten indarkeria-motaren baten biktima diren haurrei.

Pertsona kaltebera horiek elkarritzetako moduari buruzko ebidentzian oinarritutako ikerketa eta praktika aztertzeko zenbait Uda Ikastaroren ondoren, ikastaro honetan, indarkeria-motaren bat jasan duten haur eta nerabeen memoria traumatikoari buruzko alderdi nabarmenetan sakonduko dugu. Bereziki ahultasun gehigarriren bat dutenengan, bai eta errebelazio berantiarrean duten eraginean, traumaren tratamendu-moduetan eta bestelako erreparazio-moduetan ere. Adierazpen judizialari buruzko alderdirik nabarmenenak jorratuko ditugu, bai eta garapenean zailtasunak dituzten abusuen, desgaitasun intelektualaren, hizkuntza- eta kultura-desberdintasunen, babes-premia berezien, trauma konplexua duten haur, gazte eta nerabearen eta besteren biktima diren NNaren testigantzak ere. Halaber, traumaren erreparazioarekin eta tratamendu psikologikoarekin lotutako funtsezko alderdiak jorratuko ditugu.

Helburuak

Pertsona kalteberen (garapenean zailtasunak dituzten haur eta nerabeak, adimen-desgaitasuna duten pertsonak...) deklarazio judiziala gidatzen duten lege-alderditan sakontzea, sexu-indarkeriari buruzko prozesu penalei erreferentzia berezia eginez. Pertsona kaltebera horiek justiziak jasotzen dituzten laguntzak aztertzea.

Haurrak eta nerabeak jasandako indarkeriari buruz elkarritzetako moduaren oinarri den nazioarteko ebidentzia zientifikoa ezagutzea eta aztertzea, bereziki eskolaurrekoak, garapenean zailtasunen bat dutenak, desgaitasuna dutenak edo errebelazioa egiteko erresistenteak direnak.

Indarkeriaren xede den haur, nerabe eta gazteen traumaren tratamenduari buruzko ebidentzian oinarritutako metodoei buruzko ezagutzak ematea, baita erreparaziorako beste modu leheneratziale batzuei buruzkoak ere.

Haurren sexu-indarkeriaren trauma konplexuaren eta errebelazio berantiarren arteko lotura kontzeptualki aztertzea.

Biktimizazio berezi batzuk aztertzea, hala nola elizaren eremuko sexu-abusuarekin eta haren erreparazio-esparruarekin lotutakoak.

Barnahus-Euskadi Eedu Integralaren egungo egoera ezagutzea Haurren eta Nerabeen Euskal Lege berrian, bai eta proiektu pilotua ezartzeko prozesua eta eredu horretan adituak diren pertsonek gidatutako deklarazio judiziala integratzea ere, bereziki aipatuz eskolaurrekoak, haur, gazte eta nerabeak eta garatzeko zailtasunak dituztenak.

Sortzen diren esperientzia-galderei eta kasu praktikoei erantzutea.

Lankidetza

Programa

2024-06-26

09:15 - 10:00	Inaugurazio instituzionala. Parte hartzeko ordena: Fernando Álvarez Ramos Equipo Psicosocial Judicial. Equipo Psicosocial Judicial. Dpto. de Igualdad, Justicia y Políticas Sociales. Gobierno Vasco. - Coordinador Carmen Adán del Río Fiscalía Superior del País Vasco - Fiscal Superior del País Vasco Iñaki Subijana Zunzunegui Tribunal Superior de Justicia del País Vasco - Presidente Representante Consejería de Igualdad, Justicia y Políticas Sociales del Gobierno Vasco Representante Euskal Herriko Unibertsitatea / Universidad del País Vasco
10:00 - 11:30	"La declaración judicial de personas con D.I. Especial referencia a la violencia sexual. Aspectos legales" David Mayor Fernández Fiscalía General del Estado - Fiscal de la Unidad de Discapacidad y Mayores
11:30 - 12:00	Pausa-café
12:00 - 13:00	"Helping all children describe their experiences of abuse (Ayudando a los NNA a describir sus experiencias de abuso)" Michael Lamb Sidney Sussex College, University of Cambridge - Emeritus Professor of Psychology and Emeritus Fellow
13:00 - 14:00	"The Revised NICHD Protocol in practice: Cognitively-based and emotionally-based strategies (El protocolo NICHD-Revisado en práctica: estrategias de base cognitiva y emocional)" Irit Hershkovitz School of Social Work, Faculty of Social Welfare & Health Sciences, University of Haifa - Professor Emerita

2024-06-27

09:00 - 10:00	"Research on young witnesses with diverse special needs (La Investigación sobre jóvenes testigos con diversidad de necesidades especiales)" Michael Lamb Sidney Sussex College, University of Cambridge - Emeritus Professor of Psychology and Emeritus Fellow
10:00 - 11:00	"Use of the Revised NICHD Protocol with reluctant children (El uso del protocolo NICHD-Revisado con niños reacios)" Irit Hershkovitz School of Social Work, Faculty of Social Welfare & Health Sciences, University of Haifa - Professor Emerita
11:00 - 11:30	Pausa-café
11:30 - 12:30	"El papel del trauma complejo en la revelación tardía de la violencia sexual infantil." Enrique Echeburúa Odriozola Academia Vasca de las Ciencias, Artes y Letras UPV/EHU - Catedrático emérito de Psicología Clínica. Académico de número

12:30 - 13:15	"Entrevistando a personas vulnerables por su discapacidad intelectual o psicopatología: ¿es posible un testimonio válido?"
	Laura González Guerrero Instituto de Medicina Legal y Ciencias Forenses (IMLCF) de Madrid. Unidad Psico-jurídica del Instituto de Ciencias Forenses de la Universidad Autónoma de Madrid - Psicóloga forense. I
13:15 - 14:00	"La terapia narrativa en la evaluación y el tratamiento psicológico del trauma complejo"
	José Luis Gonzalo Marrodán Ambito privado - Psicólogo clínico, traumaterapeuta sistémico y terapeuta sandplay

2024-06-28

09:00 - 10:30	"Joint interactive session: practical cases and questions from students and professionals (Sesión interactiva conjunta: casos prácticos y preguntas de los alumnos y profesionales)"
	Michael Lamb Sidney Sussex College, University of Cambridge - Emeritus Professor of Psychology and Emeritus Fellow Irit Hershkovitz School of Social Work, Faculty of Social Welfare & Health Sciences, University of Haifa - Professor Emerita
10:30 - 12:00	"Trauma y reparación de NNA víctimas de violencia sexual en el ámbito de la Iglesia: Reflexiones dialógicas desde la evidencia"
	Gemma María Varona Martínez Directora del Instituto Vasco de Criminología. Comisión Asesora del Informe sobre los abusos sexuales en el ámbito de la Iglesia Católica y el papel de los poderes públicos (Defensor del Pueblo, 2023) Alberto Jose Olalde Altarejos Trabajo Social UPV/EHU - Profesor y facilitador de procesos restaurativos
12:00 - 12:30	Pausa-café
12:30 - 13:45	"La atención a la infancia y adolescencia objeto de violencia sexual en Euskadi: 1) La entrevista forense para la prueba preconstituida de NNA renuentes y con dificultades en el desarrollo: retos desde el Equipo Psicosocial Judicial. 2) El modelo integral Barnahui-Euskadi en la nueva Ley Vasca de Infancia y Adolescencias."
	Fernando Álvarez Ramos Gobierno Vasco / Eusko Jaurlaritza - Coordinador. Equipo Psicosocial Judicial. Dpto. de Igualdad, Justicia y Políticas Sociales. Miren Irune Muguruza Mendarte Gobierno Vasco / Eusko Jaurlaritza - Directora de Familias e Infancia. Dpto. de Igualdad, Justicia y Políticas Sociales.
13:45 - 14:00	Itxiera
	Clausura
	Eugenio Artetxe Palomar Gobierno Vasco / Eusko Jaurlaritza - Director de Justicia. Dpto. de Igualdad, Justicia y Políticas Sociales.

Zuzendaritza

Fernando Álvarez Ramos

Equipo Psicosocial Judicial. Dpto de Igualdad, Justicia y Políticas Sociales. Gobierno Vasco., Coordinador

Psikologian eta FICE-Pedagogian lizentziatua (Unibertsitate. Euskal Autonomia Erkidegoa). Osasun-psikologo orokor gaitua. Psikologia Juridikoan eta Auzitegiko Psikologian aditua, Espainiako Psikologia Elkargoen Kontseilu Nagusiak egiaztatua. Donostiako Ekipo Psikosozial Judizialeko Adingabean Epaitegiko Talde Teknikoko heitzalea 1991tik 2010era, Gazte Justizian funtzioak dituena. 2010etik 2014ra Justizia Administrazioko auzitegiko psikologoa, Auzitegi Medikuntzako Euskal Erakundean destinoa duena eta zigor-arloko eginkizunak dituena. 2014tik gaur egunera: Euskal Autonomia Erkidegoko Talde Psikosozial Judizialeko koordinatzalea (Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila. Eusko Jaurlaritza). Honako funtzio hauek ditu: taldea eta auzitegiko psikologoa koordinatzea familiaren arloan (haurren zaintzaren ebaluazioa), adingabe arau-hausleen arloan (aholkularitza eta bitartekaritza) eta zigor-arloan (leukotza kalteberak eta horiekin lotutako peritu-txostenak lortzea eta baloratzea). Hainbat ikastaro eta argitalpenetan parte hartzen du

Eugenio Artetxe Palomar

Eusko Jaurlaritza / Gobierno Vasco, Director de Justicia

Zuzenbidean lizentziatua, Giza Baliabideetako Graduondoa, Zuzenbide Publikoan Ikasketa Aurreratuen Diploma, Doktorego programa, Europar Konstituzioari buruzko Goi Ikastaroa. Aholkulari Juridikoa Herrizaingo Sailean. Eusko Jaurlaritzaren Zerbitzu Zentraletako Legelaria. Aholkularitza Juridikoaren Arduraduna Herrizaingo Sailean. Araubide Juridikoaren, Zerbitzuen eta Hauteskunde Prozesuen zuzendaria Segurtasun Sailean.

Irakasleak

Fernando Álvarez Ramos

Equipo Psicosocial Judicial. Dpto de Igualdad, Justicia y Políticas Sociales. Gobierno Vasco., Coordinador

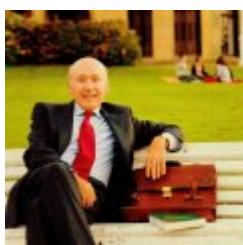
Psikologian eta FICE-Pedagogian lizentziatua (Unibertsitate. Euskal Autonomia Erkidegoa). Osasun-psikologo orokor gaitua. Psikologia Juridikoan eta Auzitegiko Psikologian aditua, Spainiako Psikologia Elkargoen Kontseilu Nagusiak egiaztatua. Donostiako Ekipo Psikosozial Judizialeko Adingabean Epaitegiko Talde Teknikoko heitzalea 1991tik 2010era, Gazte Justizian funtzioak dituena. 2010etik 2014ra Justizia Administracioko auzitegiko psikologoa, Auzitegi Medikuntzako Euskal Erakundean destinoa duena eta zigor-arloko eginkizunak dituena. 2014tik gaur egunera: Euskal Autonomia Erkidegoko Talde Psikosozial Judizialeko koordinatzailea (Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila. Eusko Jaurlaritza). Honako funtzio hauek ditu: taldea eta auzitegiko psikologoa koordinatzea familiaren arloan (haurren zaintzaren ebaluazioa), adingabe arau-hausleen arloan (aholkularitza eta bitartekaritza) eta zigor-arloan (leukotza kalteberak eta horiekin lotutako peritu-txostenak lortzea eta baloratzea). Hainbat ikastaro eta argitalpenetan parte hartzen du

Eugenio Artetxe Palomar

Eusko Jaurlaritza / Gobierno Vasco, Director de Justicia

Zuzenbidean lizentziatua, Giza Baliabideetako Graduondoa, Zuzenbide Publikoan Ikasketa Aurreratuen Diploma, Doktorego programa, Europar Konstituzioari buruzko Goi Ikastaroa. Aholkulari Juridikoa Herrizaingo Sailean. Eusko Jaurlaritzaren Zerbitzu Zentraletako Legelaria. Aholkularitza Juridikoaren Arduraduna Herrizaingo Sailean. Araubide Juridikoaren, Zerbitzuen eta Hauteskunde Prozesuen zuzendaria Segurtasun Sailean.

Enrique Echeburúa Odriozola

Universidad del País Vasco. Jakiunde., Catedrático de Psicología Clínica

Catedrático Emérito de Psicología Clínica de la Universidad del País Vasco (UPV/EHU), académico de número de Jakiunde y Premio Euskadi de Investigación 2017. Miembro fundador del Instituto Vasco de Criminología, ha formado parte asimismo desde su constitución del Consejo Asesor del Centro Reina Sofía para el Estudio de la Violencia. Autor de 35 libros (entre ellos, Personalidades violentas, 1994; Manual de violencia familiar, 1998; Abuso sexual en la infancia, 2000; Celos en la pareja, 2001; Vivir sin violencia, 2002; Superar un trauma, 2004; Manual de victimología, 2006; Predicción del riesgo de homicidio y de violencia grave en la relación de pareja, 2009; ¿Por qué víctima es femenino y agresor masculino?, 2010; Violencia y trastornos mentales, 2018; Abuso sexual en la infancia: nuevas perspectivas clínicas y forenses., 2021; Muerte por suicidio, 2023) y de más de 470 trabajos en libros y revistas científicas relacionados con la violencia de género, la violencia y los trastornos mentales y las adicciones comportamentales.

Laura González Guerrero

Instituto de Medicina Legal y Ciencias Forenses de Madrid

Doctora en Psicología y Máster en Psicología Clínica, Legal y Forense por la (UCM). Acreditación en Psicología Jurídica y Forense por el Consejo General de la Psicología. Especialista en Psicoterapia por la UMH. Habilitación sanitaria por la Consejería de Sanidad de la Comunidad de Madrid. Psicóloga forense adscrita al Instituto de Medicina Legal y Ciencias Forenses de Madrid; mas de 20 años de experiencia en psicología forense y sanitaria. Directora del Master de Violencia de Género y Políticas de Igualdad de la Universidad Europea. Subdirectora del Master de Psicología Forense y Penitenciaria y del Experto en Neuropsicología Forense del ICFS-UAM. Docente y conferenciante en diversos cursos de postgrado y de especialización relacionados con la psicología jurídica, dentro y fuera de nuestras fronteras (áreas principales de investigación e impartición docente: trastornos de personalidad, repercusiones forenses de los trastornos psicopatológicos, obtención y valoración del testimonio de víctimas y testigos).

Miembro de la Junta Directiva de la Asociación de Psicología Forense de la Admon. de Justicia.

José Luis Gonzalo Marrodán

Psicólogo por la Universidad del País Vasco. Psicólogo Especialista en Psicología Clínica. Psicoterapeuta por la EFPA. Traumaterapeuta sistémico infanto-juvenil por el Centro IFIV de Barcelona. Clínico EMDR adultos y EMDR en niños y adolescentes (nivel II) Desde 1994, trabaja en la consulta de Psicología y Traumaterapia LOTURA de San Sebastián, realizando tratamiento psicoterapéutico a niños, adolescentes y adultos. Desde 1999 su campo de interés profesional se centra en la psicoterapia basada en el apego y en la traumaterapia con niños y jóvenes adoptados y acogidos. Combina su actividad como psicoterapeuta con la de formador de profesionales y familias. Dirige el blog: www.buenostratos.com, fundado en el año 2007. Autor de diversos libros en los que ha aplicado la teoría del apego al ámbito de la adopción y el acogimiento, sobre la técnica de la caja de arena y el divorcio de los padres desde la óptica de la teoría del trauma y el apego. Una de sus motivaciones es la divulgación de los principios de la Traumaterapia de Barudy y Dantagnan en diferentes ámbitos profesionales, académicos y con las

familias.

Irit Hershkowitz

Irit Hershkowitz is a Professor of Social Work at the University of Haifa, Haifa, Israel. Irit is one of the original developers of the NICHD Protocol and, more recently, of the Revised NICHD protocol. For three decades, she has conducted field research on best practice concerning child interviews and has specifically focused on the value of protocol-guided interviews. She has been largely involved in domestic and international training for child investigators. Irit is co-author of the book 'Tell me what happened: structured investigative interviews of child victims and witnesses' (Chichester, UK, and Hoboken, NJ: Wiley, 2008; 2018) and author of many scientific articles and book chapters.

Michael Lamb

University of Cambridge, Emeritus Professor

Michael E Lamb Cambridgeko Unibertsitateko Psikologia irakasle emeritua da. Aspaldi zentratu du umeen eta gurasoen arteko harremanen garrantzian familia eta haurrak zaintzeko hainbat testuingurutan eta haurren lekuko izateko gaitasunak hobetzen edo murrizten dituzten faktoreetan, batez ere tratu txarrenean. Lan horrek legeak eta praktikak moldatzen lagundu du seme-alaben eta gurasoen arteko dibortzio osteko harremanei dagokienez; LGBTQ+ helduen harrera, adopzioa eta gurasoak; garapenerako egokiak diren auzitegi-elkarritzeta teknikak; eta biktima eta lekuko gazteen gurutzaketa. Haren ikerketek hainbat sari irabazi dituzte, besteak beste, American Psychological Association, Association for Psychological Science eta Society for Research in Child Development, baita Goteborg, East Anglia, Abertay eta Montrealgo Unibertsitateetako ohorezko tituluak ere. Gaur egun, APAko Psychology, Public Policy, and Law aldizkaria zuzentzen du.

David Mayor Fernández

Fiscalía General del Estado, Fiscal de la Unidad de Discapacidad y Mayores

Nacido en 1978, obtuvo la licenciatura en Derecho en la Universidad de Oviedo (2001) y máster en la protección jurisdiccional de los Derechos Fundamentales por la UNED (2009). Es fiscal de carrera desde el año 2007 con primer destino en la Fiscalía de Gipuzkoa de la que fue coordinador en materia de Discapacidad y Mayores en el periodo 2007-2013. En 2013 fue designado Fiscal Delegado Antidroga y de Cooperación Jurídica Internacional . En 2020 se trasladó a la Fiscalía Superior del P. de Asturias, de la que fue fiscal coordinador en materia de violencia de género en la S. T. de Langreo. En 2022 fue designado fiscal de la Unidad de Discapacidad y Mayores de la Fiscalía General del Estado.

Miren Irune Muguruza Mendarte

Alberto Jose Olalde Altarejos

Facultad de Relaciones Laborales y Trabajo Social (Sección Araba)

Gemma Maria Varona Martínez

IVAC KREI

Gema Varona Martínez (Madril, 1969) Kriminologiaren Euskal Institutuko zuzendaria da (Donostia, Euskal Herriko Unibertsitatea), eta Justizia Errestauratiboaren Teoria eta Praktika Laborategia koordinatzen du (<https://www.ehu.eus/es/web/ivac/sarrera>), Eusko Jaurlaritzak sustatutako Justizia Leheneratzailearen Euskal Foroaren idazkaritza teknikoa zuzentzen duena. Zuzenbidean doktorea, Kriminologian lizentziatua eta Soziología Jurídicoan masterra duena, Zuzenbide Fakultatean (UPV/EHU) Politika Penala eta Victimología irakasten du, Biktimekin Lan Egiteko graduondoko ikastaroa (UPV/EHU) zuzentzen du eta Journal of Victimology/Journal of Victimology egunkariko koredoreea da. Hainbat egitasmoren ikertzaile nagusia da (horien artean, pertsonen arteko indarkeriari eta indarkeria politikoari buruzkoez gain, ekosistemei eta animaliei eragindako kalteak konpontzeko justiziari buruzko Zientzia Ministerioarentzat abian den proiektu bat), Justizia Errestauratiboaren Europako Foroko Ingrumen Justizia Errestauratiboari buruzko lantaldetako lehendakaria da eta aldizkari espezializatuetako monografia, kapitulu eta artikuluen egilea (bere argitalpen berrienak <https://orcid.org/0000-0002-2794-2239> helbidean kontsulta daitezke).

Matrikula prezioak

AURREZ AURRE	2024-05-31 ARTE	2024-06-26 ARTE
<u>Gazte tarifa</u>	25,00 EUR	81,00 EUR
Orokorra	-	116,00 EUR
<u>Matrikula murriztua orokorra</u>	-	98,00 EUR
<u>Matrikula exentzioa</u>	-	81,00 EUR
<u>Gipuzkoa / Bizkaia eta Arabako Psikologoen Elkargo Ofiziala</u>	-	98,00 EUR
<u>APF Justizia Administrazioko Auzitegiko Psikologiako Lanbide Elkarteko bazkideak</u>	-	98,00 EUR
<hr/>		
ONLINE ZUZENEAN	2024-05-31 ARTE	2024-06-26 ARTE
<u>Gazte tarifa</u>	25,00 EUR	81,00 EUR
Orokorra	-	116,00 EUR
<u>Matrikula murriztua orokorra</u>	-	98,00 EUR
<u>Matrikula exentzioa</u>	-	81,00 EUR
<u>Gipuzkoa / Bizkaia eta Arabako Psikologoen Elkargo Ofiziala</u>	-	98,00 EUR
<u>APF Justizia Administrazioko Auzitegiko Psikologiako Lanbide Elkarteko bazkideak</u>	-	98,00 EUR
<hr/>		

Kokalekua

Miramar Jauregia

Mirakontxa pasealekua 48, 20007 Donostia

Gipuzkoa